

Jaarverslag 2020

Inleiding

2020 heeft wereldwijd iedereen geconfronteerd met het paradigma “monocultuur.” In de agro-industrie gaat de bestrijding van ziektes en plagen al lange tijd gepaard met: sterilisatie, isolatie, vaccinatie en grootschalige ‘ruiming’. Iedereen heeft aan den lijve ondervonden hoe de huidige strijd tegen Covid19 ingrijpt op het brede begrip van welzijn en welvaart. We ervaren tegelijkertijd hoe essentieel vitaliteit is, en dat we nu vooral ziekte bestrijden i.p.v. vitaliteit versterken, net als in de landbouw. Vitaliteit wordt op de lange termijn geborgd door een schoon milieu, voldoende ruimte en diversiteit aan soorten.

Voor Bee Foundation liet de pandemie zien dat het op een nieuwe schaal relevant is om na te denken hoe we kunnen bijdragen aan vitale natuur. Een natuur waar wij actief deel van uit maken. Afgelopen jaar moest ons Bij-les programma met scholen stoppen. Bij-les valt onder de ‘mooie extra’s’ in plaats van de ‘urgent essentials’. We zijn gaan om-denken en ontwikkelen een vernieuwd programma. Hierin combineren online video’s met buiten-excursies. We zijn nog niet klaar, maar volop in beweging. Tegelijkertijd zijn we dankbaar dat ons werkveld buiten is en dat de ritmes in de natuur doorgaan.

Practivisme

Het practivisme werpt zijn vruchten af! We zijn geen projectorganisatie die pas in actie komt als de budgetten rond zijn, maar staan op de barricaden als dat nodig is en nemen initiatief in het vertrouwen dat vele mensen zich aansluiten en op verschillende manieren bijdragen. We hebben geen zware overhead, maar hebben een kleine organisatie en een groot netwerk van professionals waarmee we op verschillende plekken in Nederland in teams samen werken.

Financiële basis

Deze combinatie van initiatief en vertrouwen bracht ons begin 2020 bij financiers die besloten de projectorganisatie van Bee Foundation te financieren. Dit betekent een enorm vliegwieltje voor Bee Foundation. Van financieel gesappel zijn we de komende jaren ontzorgd. Dit betekent ook dat we de donaties voor een groter deel kunnen inzetten ten behoeve van de uitvoeringskosten kunnen besteden aan bijenoases en bij-les.

Duurzame 100

In 2020 kwam Bee Foundation naast vele initiatieven in de Duurzame100 binnen op plek 95. Het is een bijzonder cadeau. Met meerdere organisaties die op de lijst staan hebben we contact of werken we samen. Net als met het ontvangen van de Heimans en Thijssse Prijs in 2019, de Vrouw in de Media Award 2019, geeft het binnenkomen in de Duurzame100 op no 95 het gevoel van thuiskomen in een nieuwe familiekring.

Doelstellingen Bee Foundation

De doelstellingen van Bee Foundation zijn onveranderd:

- Het promoten, organiseren en aanleggen van bijenoases en klimaatbossen met meerjarige, inheemse voedselplanten voor bijen, hommels en vlinders in de kruidlaag, struiklaag en boomlaag. Hiervoor gebruiken we het label bijenoase.nl.
- Via Klimaatbossen.org dragen we bij aan de oplossing van het klimaatprobleem door verkoeling van de aarde met meerjarige, inheemse struiken en bomen die tegelijkertijd bijdragen aan een rijke biodiversiteit voor insecten, vogels en ander leven.
- Onze ambitie is om 10.000 hectare bijenoase aan te leggen in 10 jaar. Dit doen we zowel in de bebouwde kom als in het agrarisch gebied. Hiermee dragen we structureel bij aan een nationale Bij-structuur en aan ecosysteemrestauratie.
- Bee Foundation geeft vanuit onze site Bijenacademie.nl bij-les aan scholieren en bij-scholing aan professionals. Onze ambitie is om 250 bij-lessen te geven in 10 jaar tijd. Dit doen we in de vorm van training aan ambtenaren en groenbeheerders, het betrekken van medewerkers van bedrijven, bewoners en scholieren bij educatie over bijen, de aanleg van bijenoases en waar mogelijk het beheer ervan.
- Bee Foundation is deel van een levendige bijenbeweging in Nederland. We zijn partner van Nederland Zoemt, The Pollinators, Ecosystem Restoration Camps, ambassadeur van de Nationale Bijenstrategie en Deltaplan Biodiversiteit.

Bij-les en planten van een bijenoase met inheemse oeverplanten voor bijen in het Vondelpark, maart 2020

Bijenoases 2020

Met de aanleg van bijenoases creëren we plekken waar bijen, hommels en vlinders hun broodnodige voedsel vinden. Meer dan 50% van de 360 soorten staat in Nederland op de rode lijst. Bloemarmoede is een van de oorzaken hiervan. We dragen bij aan ecosysteemrestoratie door het promoten van bij-vriendelijk beheer en/of het zaaien van meerjarige, inheemse bloemen. Verder planten we inheemse struiken en bomen. We werken samen met zaadkwekers die gespecialiseerd zijn in inheemse kruiden, struiken en bomen.

Onze ambitie is 10.000 hectare in 10 jaar. We zijn begonnen met het aanleggen van kleine bijenoases. We hebben ervaring opgedaan in het beoordelen van de mogelijkheden op verschillende locaties, met de ontwikkeling van meerjarige, inheemse vegetaties en het beheer hiervan. Ook hebben we ervaring opgedaan in het samenwerken met verschillende bedrijven, agrariers, gemeenten en burgerinitiatieven. De impact van de trainingen aan gemeentes via Nederland Zoemt op bijvriendelijk beheer is (nog) niet mee gerekend in het aantal meters bijenoase.

Ons motto werkt: *samen maken we meer meters!*

In 2020 zijn we in de Flevopolder een pilot gestart "[Bijvriendelijk maaien van slootkanten](#)" met 12 boeren en 32 kilometer slootkant, nu in 2021 schalen we op naar 30 boeren en 75 km slootkant. En in Amsterdam hebben we in 2020 het eerste jaar [Amsterdam Zoemt](#) gehad met bij-lessen en het planten van bloeiende oevers in het Vondelpark. In 2021 schalen we op naar de aanleg bijenoases in 3 parken. De aanleg van een tweede bijenoase in 2020 met Soenda is door Covid verschoven naar 2021. Wel bloeiden de Soenda-bijenoase uit 2019 uitbundig net als de bloemrijke graanakkers bij [Boerderij Eyckenstein](#) die in 2019 was ingezaaid. De [bijenoase 't Sluisje](#) is in 2020 goed aangeslagen. De opening is verschoven naar 2021.

Aantal vierkante meters gerealiseerde Bijenoase 2016-2020

2016-2019	2020	Totaal
126.480 m ²	66.000 m ²	192.480 m ²
		19,2 ha

Zie voor details bijlage 1.

Nieuwe bijenoases:

In 2020 hebben we de volgende nieuwe bijenoases aangelegd:

1. Amsterdam Zoemt

In de laatste dagen voordat de scholen half maart sloten, plantten we een lint van 800 bloeiende oeverplanten langs de vijvers in het Vondelpark in Amsterdam. Op een bruggetje gaven we bij-les aan kinderen van twee scholen die daarna fanatiek hun handen uit de mouwen staken. Het bijenprogramma Amsterdam Zoemt is ontstaan in samenwerking met Groene Buurten en de Gemeente Amsterdam. Bee Foundation had van medewerkers van de gemeente een kerstdonatie gekregen waarmee we een programma konden samenstellen met:

- een lezing met Arie Koster en stadsecologe Florinda Nieuwenhuis
- 1000 mensen bij-tankstationnetjes hebben gegeven in de vorm van twee inheemse planten voor in hun tuin. Dit om de tuinen te verbinden met het ecologische beheer van de gemeente. We hadden niet verwacht dat er zo veel mensen zich zouden melden voor deze actie en vonden in De Traay een goede sponsor van de planten.
- Aan het eind van de zomer is er een verkiezing van de mooiste bijen-geveltuin gehouden.

2. Bijvriendelijk maaien slootkanten Flevopolder

Uit de lezing voor BDEKO in januari in de Flevopolder, ontstond het plan om de slootkanten bijvriendelijk te gaan maaien. Dit lijkt eenvoudig maar heeft heel wat voeten in de aarde: van 4-5 keer klepelen per jaar en het maaisel laten liggen moet het nu afgevoerd moet worden. De bulten maaisel heeft ook weer een bestemming nodig. Gekozen is om het te composteren bij verschillende boeren of als strooisel in stallen te gebruiken. Verder willen we weten hoe het veranderen van het maaibeheer zorgt voor meer kruiden en bloemen, dus is er een inventarisatie nodig en een maaiplan. Met een projectgroep bestaande uit boeren van BDEKO, Flevolands Agrarisch Natuur Collectief (FAC), Landschapsbeheer Flevoland, en Provincie Flevoland hebben we een plan uitgewerkt en zijn we al in mei aan de slag gegaan. In het eerste jaar deden 12 boeren mee met 32 kilometer slootkant, samen goed voor 6,4 ha. Landschapsbeheer Flevoland heeft de inventarisaties gedaan, FAC het projectmanagement in afstemming met het projectteam. Wim Schippers geeft advies over maaibeheer voor verschillende begroeiingsstadia. Provincie Flevoland is de belangrijkste financier. In de komende twee jaar werken we verder aan het omvormingsbeheer van de slootkanten tot kruidenrijke en in sommige gevallen bloemrijke slootkanten. Verder komt er nog een volgende groep deelnemers.

3. Begeleiding Bijenoase 't Sluisje

Na de aanplant van de struiken en inzaaien van de weides en slootkanten eind 2019, was 2020 het eerste jaar van beheer met een groep betrokken vrijwilligers.

Alle bomen en struiken zijn goed aangeslagen en hebben zich verder goed ontwikkeld. De kruidenrijke weide ontwikkelt zich moeizamer dan gehoopt. Oorzaken kunnen zijn: het niet nog een tweede keer kunnen rotorkoepgen in de zomer van 2019 wegens het natte weer, de natte lemige grond bij het inzaaien, die behoorlijk verdicht raakte door de kindervoetjes tijdens het zaaien. De droogte in het voorjaar van 2020.

We hebben overwogen om nog een keer opnieuw in te zaaien, maar hiervan af gezien door de hoge kosten van de grondbewerking en doordat er een groot aantal grond-broedende insecten waargenomen zijn. De kans dat hun nesten kapot gaan is aanzienlijk als je machinaal de grond nog een keer bewerkt.

De aanpak voor de komende jaren is met gefaseerd sinusbeheer keer per jaar maaien en afruimen ruimte te geven aan de zaden zodat die alsnog kunnen kiemen.

De vrijwilligersgroep bestond uit omwonenden, leraren van deelnemende scholen en de knot- en seisgroep Zeist. We hebben we puin geruimd om te kunnen seizen. We hebben het maaisel afgeruimd en broedhopen voor ringslangen opgebouwd. In de zomer hebben we tussen de struiken gemaaid.

Helaas bleek het maaibestek van de gemeente nog niet aangepast en had net voor de tweede maaironde met de seis, de loonwerker met zware machines gemaaid. Het maaibestek is inmiddels aangepast.

Er is een inventarisatie gedaan door Kees Goudsmits. Er zijn bijna 100 soorten insecten geteld, waaronder 43 soorten wilde bijen, waarvan 3 rodelijst soorten. Dit is een hele goede score! Achteraf gezien is het jammer dat we niet een nul-meting hebben gedaan, voorafgaand aan de herinrichting. De veronderstelling is, dat de bijenoase heeft gewerkt als een magneet. Een bijzondere waarneming is dat de kindervoeten bij het aanplanten de bodem verdicht hebben. Hierdoor bleef de grond in het voorjaar relatief lang onbedekt en barstte open door de droogte. Het werd een ideale broedplek voor wilde bijen.

Vorbereiding bijenoases 2021

Voor 2021 zijn er meerdere bijenoases in voorbereiding: derde bijenoase Radboud UMC Nijmegen, een bijenoase bij het hoofgebouw van de KNVB, een volgend project met het Soenda Festival en 10 bijenoases in Meppel.

Maaien met de zeisploeg van Zeist in bijenoase 't Sluisje Zeist, mei 2020

Bij-les en Bij-scholing

We geven *Bij-les, de leukste les van Nederland*. Onze insteek is het wekken van verwondering voor de wereld van de bijen, wat zij betekenen voor het leven op aarde en voor ons eigen leven. Dat werkt aanstekelijker dan het werken vanuit de problematiek van de bijen of vanuit 'weet-je-datjes'. We betrekken medewerkers van sponsorende bedrijven, bewoners en scholieren bij educatie over bijen, de aanleg van bijenoases en waar het kan bij het beheer ervan. We gaan graag met kinderen op pad. Leren in de natuur, kijken naar wilde bijen, zweefvliegen, vlinders en honingbijen. En als het kan leggen we samen een bijenoase aan. Mouwen opstropen en aan de slag. We creëren ervaringen en verbindingen voor het leven.

In 2020 hebben we de eerste bij-lessen aan scholen gegeven in de eerste helft van maart. Daarna is het programma met scholen gestopt vanwege Covid. Het lezingenprogramma is voor een groot deel online doorgegaan.

Overzicht Bij-les 2020

2016-2019	2020	Totaal
5700 mensen les gegeven	400 mensen les gegeven	57.400 mensen les gegeven

Zie voor details bijlag 2

In 2020 hebben we een begin gemaakt met het vormgeven van een nieuw lesprogramma. We ontwikkelen in de komende jaren educatieve video's met de focus op bijvoorbeeld onderwerpen als ontwikkelen van kruidenrijke weides, eikenprocessierups en biodiversiteit. Online willen we kunnen combineren met praktijkexcursies. Ook hebben we de droom om een documentaire te maken over de bijen in Nederland. Dit werken we stap voor stap uit. In 2022 zullen we op de Floriade een educatieprogramma presenteren. Hiervoor hebben we in 2020 de basis gelegd.

Uitdelen van planten voor Bij-tank stationnetjes in de tuinen van 100 Amsterdammers 2020

Maatschappelijk netwerk

Bee Foundation is betrokken bij verschillende nationale bijen-initiatieven. We zijn partner van [Nederland Zoemt](#) en hebben in samenwerking met IVN een deel van het programma uitgevoerd. We zijn aangesloten bij The Pollinators, een koepel van meerdere bijen-initiatieven. Bee Foundation heeft de [Nationale Bijenstrategie](#) ondertekend en is ambassadeur. We zijn in partner van [Ecosystem Restoration Camps](#) en [The Embassy of the Earth](#). We voelen ons deel van een groeiende bijenbeweging in Nederland.

Bee Guidance

In Brussel wordt al jaren gewerkt aan nieuwe toelatingwetgeving voor pesticiden. De voorstellen uit 2013 om wilde bijen hierin goed te beschermen is in de loop van de jaren geschrapt. Samen met de Bijenstichting zijn we een [petitie](#) gestart om het belang van goede bescherming van wilde bijen te ondersteunen. Deze is ruim 60.000 ondertekend! Deze petitie maakt deel uit van een campagne van Avaaz. Samen zijn ze bijna 86.000 keer ondertekend! We hebben de petitie online [aangeboden aan minister Carola Schouten](#) en hadden ruim 30 minuten tijd om met haar te spreken over het belang van de bescherming van wilde bijen. Vroege Vogels maakte er een [item](#) over. In 2021 zijn de acties voortgezet.

Bedrijvenprogramma:

In 2019 zijn er meerdere organisaties meters bijenoase aanbieden of promotie maken:

- De Traay sponsorde de wilde planten voor Amsterdam Zoemt
- Stegman BV Bijenoase.nl in haar online webshop voor kerstpakketten opgenomen
- Phoenix Opleidingen maakt promotie voor bijenoase.nl door bij diverse trainingen over bijen en bijenoases te vertellen en de gratis kaarten uit te delen

Communicatie en Marketing

In 2019 hebben we een nieuwe site gebouwd waarmee alle functionaliteiten goed werken. Verder brengen we sinds herfst 2019 maandelijks een nieuwsbrief uit. Social media gebruiken we variabel als we wat te melden hebben.

Media

In 2020 is Bee Foundation 11 keer in de media verschenen met artikelen, radio-interviews en televisieopnamen:

- Vroege Vogels [bijenpetitie](#), 18 oktober 2020
- Trouw, [Duurzame100](#)
- AD [Bijenoase in Zeist trekt wilde bijen en andere insecten aan als een magneet](#), 23 juli 2020
- NPO Radio 1: Met het oog op Morgen: [Spannende dagen voor onze insecten: Brussel besluit over bijenrichtsnoer](#), 16 juli 2020
- Elsevier, [Hoe belandt de honing in een potje bij ons op tafel?](#), 3 juli 2020
- KRO NCRV [Binnenste Buiten](#) met Ramon Brugman, 19 mei 2020
- NPO Radio 2: [De Staat van Stasse](#), 8 mei 2020
- RTV Utrecht: [Nederland telt dit weekend bijen in de achtertuin, maar hoe doe je dat?](#), 18 april
- [Vrouw in de Media Award 2019](#) Provincie Utrecht, 9 februari 2020
- Biltse Courant: [Sonne wint Vrouw in de Media Award](#), 11 februari 2020
- RTV Utrecht [Regioblik](#)

Organisatie

We hebben in 2020 verder gewerkt aan uitvoeren van de doelstellingen op het gebied van de aanleg van Bijenoases, het geven van Bij-les, de bouw van de organisatie, communicatie en marketing

Team

- Sonne Copijn is bestuurder
- Dinja de Groot werkt voor Bee Foundation als projectmedewerker educatie en communicatie.
- Frans Willem Pompe verzorgt huisstijl
- FYI zorgt voor ondersteuning van de website
- Verder heeft elke bijenoase zeer betrokken en deskundige partners die zorg dragen voor voorbereiding en beheer van de lokale bijenoases.

Raad van Toezicht

Onze Raad van Toezicht bestaat uit:

- Rosalie Smit, voorzitter
- Peter Kapenga, penningmeester
- Floris de Graad, secretaris

Raad van Advies

De samenstelling van de is als volgt:

- John Dennis Liu, Ecosystem Restoration Commonland
- Dominic Schrijer, Voorzitter BLN
- Volkert Engelsman, CEO Eosta BV
- Douwe Blanksma, GeoBusiness Nederland
- Tom van de Beek, Initiatiefnemer The Tipping Point
- Willem Lageweg, oprichter en voormalig directeur MVO Nederland
- Prof. Jeroen van der Sluijs, Centre for the Studies for the Sciences and the Humanities, University of Bergen, Norway
- Eddy Zoëy: presentator, producent en muzikant
- Anne Leeflang Expert biodiversiteit en projectleiding

De Raad van Advies is in september 2020 bijeengekomen in een goede strategische bijeenkomst. Verder vinden gedurende het jaar één op één consultaties plaats.

Samen maken we meer meters
Voor bijen, hommels en vlinder!

Jaarrekening 2020

Stichting Bee foundation Staat van Baten en lasten	2020		2019	
Baten				
Meters Bijenoase	37.149	19%	3.107	4%
Bijdrage Educatie			11.524	15%
Giften en fondsen	154.900	81%	62.959	81%
Totaal baten	192.049	100%	77.590	100%
Lasten				
Bijenoases realiseren	43.760	39%	40.473	53%
Educatie en voorlichting	62.699	56%	32.878	43%
Algemene kosten	5.432	5%	3.590	5%
Totaal lasten	111.891	100%	76.941	100%
Resultaat	80.158	42%	649	
<i>resultaatverdeling</i>				
Reserve bijenoases	30.000			
Overige reserve	50.158		649	
Reserves	80.158		649	
Stichting Bee foundation uitsplitsing lasten	2020		2019	
Inzet bestuurder voor projecten	85.184	76%	30.087	39%
Inzet projectmedewerkers	4.631	4%	33.100	43%
Reiskosten			303	0%
Inzet medewerkers	89.815	80%	63.491	83%
Zaai en plantgoed	16.068	14%	7.310	10%
Educatiemiddelen	585	1%	2.550	3%
Administratiekosten	4.459	4%	466	1%
Overige kosten	965	1%	3.125	4%
Materiële kosten	22.077	20%	13.451	17%
Totaal lasten	111.891	100%	76.941	100%

BEE Foundation					
Balans per 31 december 2020					
in €					
Activa	31-12-2020	31-12-2019	Passiva	31-12-2019	31-12-2019
		<i>in €</i>	<i>Eigen vermogen</i>	<i>in €</i>	<i>in €</i>
Vorderingen	0	-	Reserves	81.057	898
<i>Liquide middelen</i>			<i>Schulden op korte termijn</i>		
			Vooruitontvangen	23.210	16.537
Liquide middelen	116.452	56.149	Crediteuren	12.185	38.714
Activa	116.452	56.149	Passiva	116.452	56.149
Verloop reserves	1-1-2020	mutatie	31-12-2020		
Overige reserves	898	50.157	51.057		
Bestemmingsreserve bijenoase		30.000	30.000		
Reserves		50.157	81.057		

Bijlage 1: Overzicht bijenoases 2016-2020

Overzicht Bijenoases			
Nieuwe bijenoases in 2020	M2	Bijenoases 2016-2019	M2
Flevopolder 32 kilometer slootkant	64000	Arnhem Zoemt: Bijenoase Labyrint	500
Amsterdam 4000 planten	2000	Arnhem Zoemt: Bijenoase IVN	100
		Bijenoase Makebljide Houten	1.550
		Radboud UMC Nijmegen	1.000
		Bijenoase Bijenkorf Utrecht	200
		Bijenoase Stoomtram Hoorn Medemblik	120
		Gemeente Medemblik	800
		Stoomtram Hoorn- Medemblik: station Wognum	210
		Nieuwe Regentesseschool	200
		Boerderij Eyckenstein	15000
		Radboud UMC	350
		Waldorf-100 zaden aan 50.000 leerlingen	50.000
		t' Sluisje Zeist	3750
		Boerderij Eyckenstein	50000
		Sonnenborgh Utrecht	1000
		Patio school de Bilt	100
		Boerderij Eemweide	200
		Recreatieschap Midden Nederland: bestrijding eikenprocessierups met bijenoases	500
		Soendafestival Ruigenhoekse polder	900
		NL Zoemt gemeentes die gestart zijn met bijenvriendelijk beheer	Nader te specificeren
		Totaal 2016-2019	126.480 m2
Subtotaal 2020	66.000 m2		
Totaal	192.480 m2		
	19,248 ha		

Bijlage 2. Bij-les 2016-2020

Overzicht Bij-les			
Bij-les in 2020	Aantal deelnemers	Bijles in 2016 -2019	Aantal deelnemers
Lezing BDEKO	60	Stoomtram Hoorn Medemblik & Parcivalschool	25
Lezing Biovak	80	Stichtse Vrije School	400
Lezing Amsterdam Zoemt	80	Basisschool de Pijlstaart	25
Tobias school	30	Basisschool de Schakel & De Bijenkorf Amsterdam	40
Annie MG Schmidt basisonderwijs	20	Nieuwe Regentesseschool	100
Lezing Heuvelrugtuinen	35	Stichtse Vrije School	700
Lezing Provincie Utrecht	50	SBO de Piramide	50
Excursie boeren Flevopolder	25	Waldorf-100	50.000
INNOvember nationale bijenstrategie	80	Nederland Zoemt	400
		Radboud Bijenoase 2, Basisschool de Akker	25
		Stichtse Vrije School (125 kinderen bomen planten)	700
		Montessori school (50 kinderen bollen planten)	200
		Moskee school (40 kinderen zaaien, 50 bij-les)	200
		Patio school de Kleine Prins de Bilt (200 kinderen)	200
		Zonnewiel, de Bilt (30 kinderen bij-les 5 lessen)	200
		Technasium Maarssen (50 les geven voor opdracht)	1650
		Waldorf100 Festival Utrecht	50
		Waldorf100 Concert Vredenburg	2000
Totaal 2020	400	Totaal 2016-2019	57000
Totaal bereikt	57.400		